

## **Joensuun kaupungin kasvatus- ja koulutuslautakunnan selvitys Itä-Suomen aluehallintoviraston selvityspyyntöön ISAVI/10513/2023.**

Joensuun kaupungin kasvatus- ja koulutuslautakunta on saanut 23.11.2023 Itä-Suomen aluehallintovirastolta Hammaslahden päiväkotiin liittyvän selvityspyyntö. Selvityspyyntö taustalla on aluehallintovirastoon saapunut epäkohtailmoitus. Epäkohtailmoituksen mukaan Hammaslahden päiväkodista siirretään lapsia päiväkotihuvikumpuun Reijolaan kuulematta lapsia ja heidän vanhempiaan. Epäkohtailmoituksen mukaan Hammaslahden päiväkodissa on ollut myös liian vähän henkilöstöä aamuisin ja lisäksi lapsille sattuu usein tapaturmia. Itä-Suomen aluehallintovirasto pyytää Joensuun kaupungin kasvatus- ja koulutuslautakunnalta selvitystä tummennetulla korostuksella merkityistä asioista viimeistään 22.12.2023 (pyydetty lisäaikaa 11.12.2023 aiempaan 15.12.2023 mennessä).

**Miten Joensuun kaupunki huomioi varhaiskasvatusta järjestäessään varhaiskasvatuslain 5 § 4 momentin, jonka mukaan kunnan on pyrittävä järjestämään varhaiskasvatusta lähellä palvelun käyttäjiä ottaen huomioon asutuksen sijainti sekä liikenneyhteydet ja päiväkodin toiminta kalenterivuoden aikana ja aukioloaika vuorokaudessa on järjestettävä paikallisen tarpeen mukaan?**

Joensuun kaupungin kasvatus- ja koulutuslautakunnan vastaus:

### *Palveluntarpeeseen liittyvät toiminnalliset perustelut*

Kuntalaki (410/2015) ja varhaiskasvatuslaki (540/2018) määrittävät varhaiskasvatuspalveluiden järjestämistä. Lait mahdollistavat kaupungille suhteellisen laajan harkintamahdollisuuden palveluiden tarkoituksenmukaiseksi toteuttamiseksi. Palveluiden järjestämistä ohjaa palveluntarve ja taloudelliset reunaehdot.

Hammaslahdessa on hyvä, ajanmukainen päiväkotihuvikumpu, joka palvelee monipuolisesti alueen lapsiperheitä. Varhaiskasvatuspalveluita ei ole tarkoitus lopettaa Hammaslahden alueella. Toimintaa keskitettiin syysloman ajaksi, kuten muillakin kaupungin alueilla. Hammaslahden päiväkodin lasten varhaiskasvatus syyslomaviikon 16.-22.10.2023 aikana järjestettiin Reijolassa Huvikummun päiväkodissa. Syy miksi Hammaslahden päiväkotihuvikumpu suljettiin syyslomaviikon ajaksi, oli ennen kaikkea toiminnallinen ja perustui palveluntarpeeseen.

Joensuun koulujen loma-aikoina on mahdollista keskittää myös henkilökunnan lomaa ja näin ollen tarjota heille ansaittuja lomapäiviä vaativasta työstä. Tämä edellyttää kuitenkin sitä, että päiväkotitoimintaa keskitetään tilapäisesti. Lapsen edun mukaista on, että varhaiskasvatuksen henkilökunta pystyy pitämään lomansa ja on motivoitunut ja aktiivinen, kun suurin osa lapsistakin palaa lomilta. Lapsiryhmän kannalta on nähty myös hyväksi se, että henkilökunta voi lomailla keskitetympin. Näin ollen toimintavuoden aikana vältetään siltä tilanteelta, että lapsiryhmän tutusta henkilökunnasta osa olisi koko ajan poissa, mikäli ryhmän työntekijät joutuisivat pitämään lomat hajautetusti. Ryhmän vakituisen henkilökunnan poissaoloja on kuitenkin väistämättä vuoden aikana, mutta lomien ja toiminnan keskittämisellä tätä voidaan vähentää.

Kun toimintaa keskitetään loma-aikoina, lapsen etu huomioidaan siten, että lapset siirtyvät mahdollisuuksien mukaan oman ryhmän lasten ja työssä mahdollisesti olevien tuttavien työntekijöiden kanssa päivystävään päiväkotihuvikumpuun. Jos ryhmiä jää vajaaksi voidaan eri päiväkotien lapsia laittaa samaan ryhmään. Kaikkiin ryhmiin pyritään saamaan lapsille tuttuja aikuisia. Lapsen mahdollinen tuen tarve huomioidaan lain vaatimalla tavalla myös päivystysjärjestelyissä. Mikäli lapsi on pienryhmässä, pienryhmä voidaan toteuttaa päivystysaikoina toisen yksikön

pienryhmän kanssa yhdessä ja ryhmään resursoidaan riittävä henkilöstö samoin periaattein kuin muissakin ryhmissä. Pienryhmissä työskentelee pääsääntöisesti neljä kasvatusvastuullista työntekijää ja avustaja, jos ryhmä on täynnä.

Hammaslahden päiväkodinjohtaja on antanut huoltajille ennakotiedon Hammaslahden päiväkodin mahdollisesta tilapäisestä sulkemisesta hyvissä ajoin 5.9.2023 lähettämällään Daisy-viestillä. Huoltajilla on ollut mahdollisuus varautua väliaikaisten hoitoratkaisujen järjestämiseen, mikäli he eivät ole halunneet viedä lastaan syyslomaviikolla 16.-22.10.2023 Huvikummun päiväkotiin.

Se, kuinka monta yksikköä milläkin alueella on loma-aikoina avoinna, varmistuu vasta loma-ajan hoidontarpeen ilmoitusajan päätyttyä. Syyslomakysely päättyi 25.9.2023 klo 23.59. Tämän ajankohdan jälkeen varmistui, missä yksiköissä toimintaa järjestetään syysloman aikana. Tästä tiedotettiin huoltajia vielä erikseen. Huvikummun päiväkodinjohtaja lähetti tarkentavan viestin huoltajille 29.9.2023, jossa hän kertoi, että alueen päivystävä päiväkoti syyslomaviikolla 16.-22.10.2023 on Huvikummun päiväkoti.

Tehtäessä päätöksiä päivystävästä päiväkodista on otettu huomioon, että Hammaslahden päiväkodilla ja Reijolan Huvikummun päiväkodilla on sama päiväkodinjohtaja. Tämä on tärkeää mm. siksi, että päiväkodinjohtaja tuntee henkilöstönsä sekä lapset ja heidän tarpeensa ja voi näin parhaalla mahdollisella tavalla huomioida tilapäisen siirtymän vaatimat resursointitarpeet. Myös työssäkäyntiliikenne on huomioitu tässä varhaiskasvatustoiminnan keskittämisessä.

Joensuun kaupungin kasvatus- ja koulutuslautakunta haluaa korostaa, että kaikille varhaiskasvatusta tarvitseville lapsille on järjestetty varhaiskasvatuspaikka syysloman ajalle huoltajien etukäteen ilmoittaman lapsen varhaiskasvatustarpeen mukaisesti. Lisäksi lautakunta haluaa painottaa, että kaupunki järjestää varhaiskasvatuspalvelut Joensuussa loma-aikoinakin varhaiskasvatuslain mukaisesti noudattaen varhaiskasvatussuunnitelman perusteita.

## *Taloudellisuuden huomioiminen palveluiden järjestämisessä*

Itä-Suomen aluehallintoviraston selvityspyyntöissä viitataan varhaiskasvatuslain 5 §:n 4 momenttiin, jonka mukaan *kunnan on pyrittävä järjestämään varhaiskasvatusta lähellä palvelun käyttäjiä ottaen huomioon asutuksen sijainti sekä liikenneyhteydet. Päiväkodin toiminta kalenterivuoden aikana ja aukioloaikoina on järjestettävä paikallisen tarpeen mukaan.* Joensuun kaupungin kasvatus- ja koulutuslautakunta kiinnittää huomiota myös siihen, että hallituksen esityksessä (HE 40/2018) varhaiskasvatuslain 5 §:n 4 momenttiin viitataan kuntalain 1§:n 2 momenttiin, jonka mukaan *kunta edistää asukkaidensa hyvinvointia ja alueensa elinvoimaa sekä järjestää asukkailleen palvelut taloudellisesti, sosiaalisesti ja ympäristöllisesti kestäväällä tavalla.* Kasvatus- ja koulutuslautakunta katsoo, että tässä taloudellisessa tilanteessa toiminnan järjestämisessä on otettava huomioon myös kuntalaissa mainittu palvelujen tuottaminen taloudellisesti kestäväällä tavalla.

Vuosina 2024–2025 Joensuun kaupungin talous kääntyy alijäämäiseksi. Samanaikaisesti menot kasvavat muun muassa palkankorotusten ja kustannusten nousun myötä. Talouden reunaehtojen vuoksi on kaikessa palvelutuotannossa kiinnitettävä entistä korostuneemmin huomiota myös taloudellisiin vaikutuksiin. Talous on saatava tasapainoon, jotta palvelut voidaan turvata. Kaupungin taloudellisen tilanteen sekä palveluntarpeen muutoksen myötä loma-aikojen varhaiskasvatuksen hoitoratkaisuja on välttämätöntä suunnitella keskitetymin myös pitäjissä.

## *Lähipalvelun järjestäminen*

Varhaiskasvatuslain 5 § 4 momentti ja kuntalain 1 § 2 momentti ovat tavoitesäännöksiä, jotka eivät tuota asiakkaille oikeuksia, mutta asettavat kunnalle veloitteita varhaiskasvatuksen järjestämisessä. Edellä mainitut säännökset asettavat kunnalle velvollisuuden järjestää varhaiskasvatusta kohtuullisen matkan päässä lapsen asuinpaikasta. Matkan kohtuullisuudella ei ole tarkkaa sääntöä, vaan kohtuullisuutta arvioidaan tapauskohtaisesti. Arviointikriteerinä Opetus- ja kulttuuriministeriö on katsonut oikeuskanslerille antamassaan lausunnossa (OKM/17/022/2015), että varhaiskasvatuksen matka-ajat tulisi lähtökohtaisesti enimmäiskeston osalta rinnastaa koulukuljetuksista annettuihin säännöksiin koulumatkaan käytettävästä matka-ajasta. Perusopetuslain (628/1998) 32 §:n 2 momentin mukaan alle 13-vuotiaan kuljetusoppilaan päivittäinen koulumatka odotuksineen saa kestää enintään kaksi ja puoli tuntia.

Matka henkilöautolla Hammaslahden päiväkodista Huvikummun päiväkotiin on Google-mapsin mukaan 13,6 km ja ajoaika 14 minuuttia. Näin ollen edestakainen ajoaika on noin puolituntia. Näiden kahden päiväkodin välillä kulkee myös säännöllinen linja-autoliikenne tunnin välein ja matka yhteen suuntaan kestää noin puoli tuntia. Vaikka lapsi asuisikin kauempana, voidaan todeta, että lapsen matka-aika kotoa päiväkoti Huvikumpuun ja takaisin kotiin ei millään voi ylittää kahteen ja puoleen tuntiin, jonka Opetus- ja kulttuuriministeriö on katsonut olevan enimmäisaika myös varhaiskasvatuspalveluiden saavutettavuudessa.

On totta, että syyslomaviikon ajaksi päiväkotitoiminnan siirtäminen Hammaslahden päiväkodista Huvikummun päiväkotiin lisäsi joillakin perheillä päivittäistä ajomatkaa kodin ja päiväkodin välillä. Kasvatus- ja koulutuslautakunta ei kuitenkaan pidä hetkellistä matkan pidentymistä kohtuuttomana. Varhaiskasvatuspalvelut on tuotettu syyslomaviikon aikana lain edellyttämällä tavalla lähellä palvelun käyttäjiä palvelun tarpeen mukaisesti ottaen huomioon asutuksen sekä sijainti että liikenneyhteydet.

Kuten edellä todettiin, myös kaupunkialueella päiväkotitoimintaa yhdistellään loma-aikoina. Kaupunkialueella lisääntyvät matkat eivät ole lähtökohtaisesti aivan yhtä pitkiä kuin mitä ne ovat Hammaslahden toiminnan siirtyessä Huvikummun päiväkotiin. Ajallisesti merkittävää eroa ei juurikaan synny, kun huomioidaan kaupunkialueen liikennemäärät ja sitä myöten matkoihin kuluva lisääntynyt aika. Näin ollen voidaan todeta, että Hammaslahdesta siirtymistä viikon ajaksi Huvikummun päiväkotiin ei kaupungin mukaan voida pitää kohtuuttomana eikä se ole lasten ja perheiden kannalta eriarvoistavaa suhteessa kaupungin muiden alueiden lapsiperheisiin nähden.

## **Selvitys Hammaslahden päiväkodin varhaiskasvatuksen järjestelyistä syyslomalla 2023. Pyydetään toimittamaan selvityksen liitteenä huoltajille toimitetut ilmoitukset liittyen varhaiskasvatuksen järjestämiseen syyslomalla 2023**

Joensuun kaupungin kasvatus- ja koulutuslautakunnan vastaus:

Hammaslahden päiväkoti on ollut edellä mainituin perustein suljettuna syyslomaviikolla 16.-22.10.2023. Lasten päiväkotitoiminta on järjestetty tuona aikana Reijolassa Huvikummun päiväkodissa lakien ja asetusten sekä varhaiskasvatussuunnitelman mukaisesti. Vastauksen liitteenä (liite 1) päiväkodinjohtajan 5.9. ja 29.9. lähettämät Daisy-viestit huoltajille.

**Hammaslahden päiväkodissa läsnäolleiden lasten sekä kasvatus- ja opetustehtävissä olleiden työntekijöiden määrät 2.–31.10.2023. Tiedot pyydetään kirjaamaan selvityspyynnön liitteenä olevaan Excel-taulukkaan ja siinä oleviin välilehtiin. Taulukon täyttöohje löytyy selvityspyynnön liitteestä.**

Joensuun kaupungin kasvatus- ja koulutuslautakunnan vastaus:

Tiedot kirjattu liitteenä (liite 2) olevaan taulukkaan. Päiväkodissa on ollut ryhmäkohtaisia ylityksiä lapsiryhmien lakisääteisissä määrissä 26.10.2023 ja 31.10.2023. Liitteenä (liite 3) on päiväkodinjohtajan selvitys tapahtuneesta.

**Kuvaus Hammaslahden päiväkodin henkilöstöstä ryhmittäin kelpoisuuksineen. Tiedot pyydetään kirjaamaan selvityspyynnön liitteenä olevaan Excel-taulukkaan.**

Joensuun kaupungin kasvatus- ja koulutuslautakunnan vastaus:

Tiedot kirjattu liitteenä (liite 4) olevaan taulukkaan. Kasvatus- ja koulutuslautakunta toteaa, että henkilöstöllä on ollut riittävä kelpoisuus.

**Miten Joensuun kaupunki on varmistanut, että Hammaslahden päiväkodissa on varhaiskasvatuslain edellyttämä kehittävä, oppimista edistävä, terveellinen ja turvallinen varhaiskasvatusympäristö?**

Joensuun kaupungin kasvatus- ja koulutuslautakunnan vastaus:

Hammaslahden päiväkotia on uusi ja ajanmukainen rakennus, jossa tilat ovat terveelliset ja oppimisympäristö turvallinen. Päiväkotia on otettu käyttöön syksyllä 2018. Päiväkodissa toimii viisi varhaiskasvatusryhmää (yksi ryhmistä on pienryhmä). Päiväkodin henkilöstö on kelpoista. Näiden kasvatuksen kannalta olennaisten asioiden ollessa kunnossa kasvatus- ja koulutuslautakunta katsoo, että päiväkodissa on varhaiskasvatuslain edellyttämä kehittävä, oppimista edistävä, terveellinen ja turvallinen varhaiskasvatusympäristö. Toiminnan lainmukaisuutta, kuten muidenkin päiväkotien osalta, valvotaan jatkuvasti.